

Teatrul

„C. I. Nottara“

La start: „Paradisul“

La Teatrul „C. I. Nottara“, stagiunea se deschide cu reluările: Omul care și-a pierdut omenia de Horia Lovinescu și comedia Aici a dormit George Washington, de Kauffman și Hart. Dar, în foaiere și pe scenă se repetă intens în primul rînd Hamlet, în regia lui Dinu Cernescu. În biroul direcției se fac planuri, se alcătuiesc distribuții. În repertoriu, pe primul plan, piesa originală. Printre promisiuni, piesa Adîncimi de Constantin Chi-riță. Prima premieră va fi piesa originală Paradisul de Horia Lovinescu, pe care a fost invitat s-o pună în scenă tînărul regizor Dan Micu. Regizor stagiar la Tg. Mureș, Dan Micu se prezintă la prima sa montare pe o scenă din Capitală, cu calificative „autorizate“ — printre altele, Marele Premiu la Festivalul Teatrelor pentru Copii și Tineret de la Piatra Neamț pentru direcția de scenă la piesa lui Romulus Guga.

„Mă pasionează Paradisul, piesă scrisă mai de mult de Horia Lovinescu și pe care am citit-o în volumul lui de teatru. Este o parabolă filozofică despre o lume claustrată, alienată și dezumanizată, o ficțiune polemică de mare forță poetică și satirică și sper că spectacolul nostru va purta amprenta fantasticului și grotescului conținut în text“. Dan Micu își propune un spectacol de debordantă teatralitate și virtuozitate interpretativă, actorii avînd de făcut față unor neconținute duble investituri. „Idea esențială a jocului nostru va fi demonstrarea eșecului unei societăți care-și pierde omenia“. În distribuția masivă intră aproape întreg colectivul. Așadar, în regia lui Dan Micu și scenografia debutantului — în acest domeniu — actorul Victor Ștengaru, vor juca: George Constantin, Ștefan Radoș, Mircea Anghelescu, Emil Hossu, Ioana Crăciunescu, Ruxandra Sireteanu, Mircea Stroe, Daniel Constantinescu, Mariana Oprescu, Eugenia Marian, Ion Igorov, Dan Nicolae, Napoleon Crețu, Val. Săndulescu, Ion Bog, Victor Ștengaru, Alec Lupu, Sandu Sticlăru, Gh. Păunescu, Ion Porsilă, George Turcanu, Eugenia Bosinceanu, Maria Săniuță.

Teatrul

Mic

O premieră pe lună

Avizierul Teatrului Mic: ce se putea citi pe foaia de temperatură a unei singure zile? Cinci, șase repetiții la piese diferite. Unele se refereau la pregătirea premierelor; altele vorbeau de refacerea unor spectacole, de înlocuirea unor interpreți, altele se ocupau de retușurile pentru deplasarea din aceeași seară la Buzău. Trei repetiții: dimineața, la prînz, și seara, două cu actori, una cu tehnicul, la cea mai apropiată premieră cu piesa lui Brian Friel Philadelphia ești a mea. Și, cunoscînd că soarta unui spectacol nu depinde numai de cantitatea muncii, ci, mai ales, de calitatea ei, la care concură o multitudine de factori, printre care și acela al întîlnirii dintre regizor și actor, ne-am adresat regizoarei Sorana Coroamă. Știînd și ea, la rîndul ei, că la acest capitol, al „marilor întîlniri“, există trepte dotate cu adjective — de la corect și inspirat, pînă la revelator și miraculos — ne-a mărturisit: „Cu spectacolul Philadelphia ești a mea, pe care îl regizez în scenografia Adrianiei Leonescu și pe care-l vom prezenta în primele zile ale lui octombrie, cred că voi putea răspunde pozitiv la întrebarea: Cîți actori ați descoperit? Cîți ați format? La fericita întîlnire pe care o realizez, de data aceasta, cu un text foarte frumos (problematică gravă, încărcătură poetică deosebită, sentimentalism cam pronunțat, cenzurat însă de ironie), cu o echipă de interpreți admirabili cu care mă înțeleg, care-mi sînt nespus de dragi și care mă iubesc, voi avea, sper, bucuria și satisfacția de a-l redescoperi pe Nicolae Pomoje, actor foarte bun, cu disponibilități lirice și dramatice deosebite. De asemenea, voi lansa în acest spectacol, și sper c-o voi face cu interes și succes, un tînăr absolvent: Mișu Dinvale.

Considerîndu-l implicat în această febrilă activitate și pe directorul Nicolae Munteanu, l-am întrebat ce elemente au contribuit la intensificarea într-un asemenea ritm și la o asemenea tensiune a muncii: „În primul rînd existența stabilă, asigurată a repertoriului nostru, alcătuit mai unitar și mai variat din piese cu problematică gravă, cu un pronunțat scop educativ, ce nu fac concesii. După lecția pe care am primit-o stagiunea trecută — cînd am introdus în repertoriu o piesă mai ușoară, Testamentul cinelui, pe care am crezut-o de mare și sigur succes la public, și care a căzut repede, în favoarea unor specta-

Mișu Dinvale și Nicolae Pomoje în ipostazele aceluiași personaj din „Philadelphia ești a mea”

cole sortite de noi unui număr mai restrâns de reprezentații, dar care au cunoscut pe scenă serii întregi încă neîncheiate — (*După cădere și Stilpii societății*) — ne-am gândit să structurăm actualul repertoriu pe coordonata lucrărilor majore, semnificative, cu care să putem alcătui o zestre de spectacole pentru mai multe stagii. Alături de *A 8-a minune*, reluare cu care deschidem stagiunea, figurează, ca premiere în prima parte a stagiunii, *Philadelphia ești a mea*, de Brian Friel, *Viața e ca un vagon*, de Paul Everac, *Matca*, de Marin Sorescu și *Subiectul era trandafirii* de Gilroy. Datorită faptului că ne-am propus să asigurăm în această stagiune o ritmicitate mai precisă — o premieră în fiecare lună — a trebuit să cravașăm puțin timpul și să cerem colectivului un efort deosebit. Noi avem doar 33 de actori pe care îi folosim și la realizarea premierelor și la împropiatarea vechilor spectacole.

Teatrul Giulești Autori în custodie

Că Giuleștiul își deschide stagiunea cu piesa lui M. R. Iacoban Simbătă la Veritas am aflat încă din primăvară. Teatrul o știa încă din toamna trecută, ba chiar am putea zice că o știa încă de acum doi ani, de când a lansat în București pe Mircea Radu Iacoban, cu Tango la Nisa.

Că Giuleștiul știe de pe acum, cu precizie, cu ce va sărbători Augustul viitor, și anume cu piesa lui Petru Vintilă, Cine ucide dragostea, ne face să privim la acest teatru cu interes și simpatie. S-ar putea ca cei ce caută „absolutul”, — adică lucrări dramatice originale perfecte — să privească cu superioritate planul Giuleștiului: cu prejudecata că nici una din aceste lucrări nu atinge sfera capodoperei, a textului perfect. Inșiși creatorii giuleșteni recunosc că scrierile pentru care au optat nu sînt perfecte, că pot fi îmbunătățite. Publicarea ambelor texte în revista „Teatrul” n-ar putea constitui pentru toți directorii girul calității, așa cum crede fanatic directoarea Giuleștiului. Să nu uităm însă, că printre spectacolele cele mai bune, citate ca atare în stagiunea trecută, se numără și Casa care a fugit pe ușă, de Petru Vintilă — text privit, inițial, cu destulă suspiciune de către unii directori de teatre.

A crea afinități, a lua în custodie anumiți autori dramatici, a încerca să-i promovezi sistematic, concentrînd pentru realizarea spectacolelor toate forțele teatrului, iată o idee programatică pe care startul acestei stagiuni o poate fixa ca semnificativă.

„Noi n-am deschis stagiunea cu reluări, ci numai cu premiere — ne declară giuleștenii. Considerăm că promovarea pieselor originale face parte din menirea noastră. Dacă toate teatrele și-ar propune să deschidă stagiunea, să zicem, cu 20 de piese originale, una cel puțin ar ajunge, cred, la stadiul de eveniment. Nu sîntem adepții sistemului de a urmări evenimentul cu orice preț”. Contrar acestui ultim principiu teoretic, giuleștenii luptă practic din toate puterile să-și înscrie deschiderea stagiunii în rîndul evenimentului. O dovedesc, în primul rînd, actorii, cei mai buni pe care-i are teatrul și care, mai în glumă, mai în serios, poreclindu-se cu ironie cînd „brigadierii”, cînd „echipă de șoc”, cînd „deschizători de drum”, lucrează asiduă și profund la cizelarea rolurilor. Dorina Lazăr, Ion Vilcu, Peter Paulhoffer, Cornel Dumitraș, Dana Comnea, Paul Ioachim, Atena Deme-triad, Mișu Stan (care se jălește că au jucat

„Simbătă la Veritas“,
deocamdată la masă

în toate premierele de succes ale teatrului), au dreptate să se laude : „Noi la SECUNDA 58, noi la COMEDIE CU OLTENI, noi la ACEȘTI INGERI TRIȘTI, noi la ...ESCU, noi la MEȘTERUL MANOLE, noi la CASA CARE A FUGIT PE UȘĂ. Tot noi la TANGO LA NISA și acum, tot noi în SÎMBĂTĂ LA VERITAS.”

— Și vă pare rău ?

— „Nu. Ne place piesa, e alertă, proaspătă. E mai bine scrisă ca TANGO LA NISA. Ne place adevărul care domnește în sentimente și în expresii. Personajele au trăsături simple care atestă un autentic talent. Nici unul din eroi nu e realizat pe deplin. Fiecare e însă perfectibil. Intenția autorului de a demonstra că fiecare personaj e și bun și rău, că fiecare tinde spre perfecționare, vom încerca s-o împlinim și prin interpretarea noastră. Vom încerca să luminăm calitățile piesei și nu cusururile ei. Dacă autorul ar fi adăncit totuși mai mult conflictul, atunci și ideea piesei ar fi ieșit probabil mai puternic în relief. Evident dacă nu aveam convingerea că putem contribui la îmbogățirea acestui text, nu l-am fi ades, îl lăsam să fie numai citit...” Ceilalți interpreți : Dana Comnea, Olga Bucătaru, Vasile Ichim, Teodora Mazanitis, Simion Negrilă, nu se lansează deocamdată în discuții, ascultă ce spun conștrații. Mișu Stan, care a jucat numai servitori, numai temnerici, numai... șerpi și alte personaje pe care autorii nu le-au lăsat să stea prea mult în scenă (și din care autorul a făcut adevărate mici bijuterii, așa cum consemnează toate cronicile), și care joacă și acum tot un rol episodic, visează : „Aș vrea și eu un rol care să spună ceva prin text, și apoi să viu să adaug și eu”. Cu veleități de dramaturg (i s-a jucat doar o piesă la Galați), Paul Ioachim își va sărbători, cu personajul lui Iacoban, a 20-a stagiune. Se mindrește cu zestrea lui actoricească, ciștigată cu piese românești.

După patru ore de repetiție fără pauză, spre disperarea interpreților „vicioși”, strănici fumători și băutori de cafea, am ascultat și părerea Getei Vlad, regizoarea spectacolului. „Problema dificilă pentru mine, ca și pentru

actori, este să asigurăm acestei piese, scrise sub forma unui scenariu de film, o unitate stilistică. Așa fragmentată cum e, piesa se înscrie în regula unității clasice : de timp, de loc, de acțiune. Conținutul și forma ei te obligă la o anumită concepție scenică, care, evident, nu va fi împotriva autorului. Mă bizui pe actori, considerind că un regizor care nu este capabil să-l ajute pe actor, are cel puțin obligația să nu-l împiedice”.

Spirituală, ca de obicei, directoarea teatrului, Elena Deleanu, acest experimentat conducător de navă sau marinar de cursă lungă, cum vreți să-i spunem, își argumentează sentimental opțiunea : „Am ales piesa lui Iacoban, fiindcă mi-a plăcut. Observi, cred, că la noi „matriarhatul” se perpetuează. Dacă și piesa ar fi fost scrisă de o femeie, ar fi fost grozav. Fie vorba între noi, am convingerea că femeile lucrează bine. Cuplul Geta Vlad și scenografa Sanda Mușatescu, care au înregistrat atâtea succese cu piesele originale, sper să realizeze și de data aceasta un succes. Dacă unii dintre actorii noștri se dovedesc mai sceptici, crezind că momentul deschiderii stagiunii nu e în general destul de spectaculos, că nu va fi ceva deosebit, o deschidere cu surle și fanfare, cu premiere originale absolute, în serie la toate teatrele — (asta și fiindcă s-a ajuns la stagiuni non-stop, și stagiunile de vară se continuă armonios cu cele de toamnă) — eu, mai optimistă, cu simțul realității și mai ales al răspunderii organizatorice (care, nu este deloc de disprețuit) mă grăbesc să spun că va fi totuși o stagiune deosebită. Văd că toată lumea deschide cu piese românești. Unele teatre repetă piese din stagiunea trecută și sînt mai aproape decît noi de momentul deschiderii. Nu sînt adevărate premiere cu orice preț. Sînt teatre care vin cu piese românești, reluate după una sau două reprezentații nerulate încă la public, și asta nu e rău. Stagiunea aceasta va marca totuși un eveniment. Se deschide noua sală a Teatrului Național. Ce alt eveniment mai vreți ? O să povestim acest lucru și copiilor. Va să zică, la teatrul nostru s-a petrecut... în stagiunea în care s-a deschis Naționalul”.